

VARSTVO POTROŠNIKOV PRI SPLETNEM POSLOVANJU

Urednika

Ana Vlahek
Matija Damjan

IUS SOFTWARE®

GV
ZALOŽBA

ij inštitutzaprimerjalnopravo

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

AVTORJI

Meta Ahtik

univerzitetna diplomirana pravnica, doktorica ekonomskih znanosti, docentka za ekonomsko analizo prava, vodja odseka Implementacija makrobonitetne politike na Banki Slovenije in raziskovalka na Inštitutu za primerjalno pravo

Kaja Batagelj

diplomirana pravnica, študentka II. stopnje na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, strokovna sodelavka v družbi Deloitte Legal

Miha Berdnik

univerzitetni diplomirani pravnik, višji svetovalec na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo

Matija Damjan

univerzitetni diplomirani pravnik, doktor pravnih znanosti, raziskovalec na Inštitutu za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani

Róbert Dobrovodský

doktor pravnih znanosti, LL.M. (Tübingen), asistent na Pravni fakulteti Univerze v Trnavi (Slovaška)

Mišo Drobež

univerzitetni diplomirani pravnik, LL.M. Finance (Frankfurt), Banka Slovenije, Služba za reševanje

Inese Druviete

doktorica pravnih znanosti, docentka na Riga Graduate School of Law (Latvija)

Gregor Dugar

univerzitetni diplomirani pravnik, doktor pravnih znanosti, docent

na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

Peter Grilc

univerzitetni diplomirani pravnik, doktor pravnih znanosti, redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

Boštjan Koritnik

univerzitetni diplomirani pravnik, asistent na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, tajnik Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

Jerca Kramberger Škerl

univerzitetna diplomirana pravnica, doktorica pravnih znanosti, D.E.A (Poitiers), docentka na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

Luka Markelj

univerzitetni diplomirani pravnik, odvetnik pri Odvetniški družbi Petrič

Neža Pogorelčnik Vogrinc

univerzitetna diplomirana pravnica, doktorica pravnih znanosti, asistentka na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

David Sehnálek

doktor pravnih znanosti, asistent na Pravni fakulteti Univerze v Brnu, odvetnik v Brnu (Češka)

Katarina Zajc

univerzitetna diplomirana pravnica, doktorica pravnih znanosti (George Mason), LL.M. (Yale), redna profesorica na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

Tadeja Žefran

univerzitetna diplomirana pravnica, višja svetovalka v Evropskem potrošniškem centru

Spremna beseda

Znanstvena monografija je posvečena pravni ureditvi in odprtim pravnim vprašanjem varstva potrošnikov na internetu, zlasti v spletnih trgovinah in pri drugih oblikah pravnih transakcij, ki se sklepajo z uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Nekatera že uveljavljena pravila potrošniškega prava je mogoče brez večjih težav aplicirati tudi na področju elektronskega poslovanja. Po drugi strani pa je uporaba interneta bolj kot poprej izpostavila nekatere vidike, zlasti glede čezmejnega sklepanja in izpolnjevanja pravnih poslov, in odprla nova pravna vprašanja, ki prej niso obstajala, na primer vprašanje, ali digitalne vsebine obravnavati kot blago ali kot storitev. Zaradi vse izrazitejše čezmejne narave spletnega poslovanja potrošnikov na evropskem enotnem trgu se nova pravila potrošniškega prava oblikujejo zlasti na ravni Evropske unije. V skladu s Strategijo za enotni digitalni trg naj bi posamezniki in podjetja ne glede na svoje državljanstvo oziroma prebivališče brez ovir dostopali do spletnih storitev oziroma jih ponujali pod pogoji poštene konkurence in ob zagotavljanju visoke ravni varstva potrošnikov in osebnih podatkov. V monografiji je obravnavana ureditev po Direktivi 2011/83/EU o pravicah potrošnikov, ki s pristopom popolne harmonizacije ustvarja enotna evropska pravila o pravicah potrošnikov, kar naj bi spodbudilo čezmejne spletne nakupe. Še vedno pa obstajajo razlike med ravno varstva potrošnikov pri prodaji fizičnega blaga in digitalnih vsebin, kot so e-knjige ali aplikacije. Opredeliti se je treba do ureditve napak blaga, predpostavk prodajalčeve odgovornosti, hierarhije zahtevkov kupca v primeru stvarnih napak, prehoda dokaznega bremena na prodajalca, transparentnosti trgovskih garancij itd. Za realizacijo spletnih poslov so bistvenega pomena tudi plačilne storitve, ki jih potrošniki prav tako uporabljajo na daljavo, s čimer so izpostavljeni dodatnim tveganjem. Poleg možnosti za sklepanje pogodb internet predstavlja tudi nov forum za poenostavljeno spletno reševanje potrošniških sporov, ki zahteva določeno stopnjo posebne regulacije. Poleg pravic potrošnikov na področju pogodbenega prava mora potrošniško pravo ustrezno zajeti tudi nekatere posebne pojave na internetu, kot so spletni iskalniki, družbena omrežja in druge oblike računalništva v oblaku.

Navedena vprašanja so v knjigi obravnavana v okviru dvanajstih samostojnih znanstvenih prispevkov, v katerih se avtorji ukvarjajo s posameznimi vidiki pravne ureditve varstva potrošnikov. Prispevki niso strukturirani v sklope, saj se v njih prepletajo različni vidiki pravnega varstva potrošnikov pri spletnem poslovanju, na grobo pa jih lahko po vsebini vendarle razdelimo v tri sklope. Prvi sklop zajema splošnejše teme: pristojnost Evropske unije za urejanje potrošniškega prava, problematiko mednarodnega zasebnega prava in ureditev spletnega reševanja potrošniških sporov. V drugem sklopu so obravnavani posamezni vidiki nekaterih spletnih pogodb: posebnosti glede prodaje digitalne vsebine, ki jih določa obstoječa in bodoča zakonodaja EU, uveljavljanje zahtevkov zaradi stvarnih napak blaga, kupljenega prek spleta, posebnosti pogodb o računalništvu v oblaku in posebna pravica (potrošnika) biti »pozabljen« na internetu, kot izvira iz sodne prakse Sodišča EU. Tretji sklop prispevkov obravnava varstvo potrošnikov pri nekaterih finančnih transakcijah na internetu, tj. pri plačilnih storitvah, vključno z odgovornostjo za neodobrene plačilne transakcije. Obravnavani so problematični vidiki in možne zlorabe hitrih spletnih kreditov, ki so se izredno razmahnili v vzhodnoevropskih državah, nazadnje pa še depozitno jamstvo potrošnikov za sredstva na spletnih računih v tujini.

Znanstveno preučevanje omenjenih odprtih vprašanj prava varstva potrošnikov na področju spletnega poslovanja je nujno, da bo slovenska pravna znanost lahko sledila normativnemu razvoju, ki pospešeno poteka na ravni Evropske unije, zlasti v okviru pobude Evropske komisije za pospešitev vzpostavitve enotnega evropskega digitalnega trga. Pomemben vir prava je praksa Sodišča EU, navsezadnje pa tudi slovenskih sodišč. Prispevki v monografiji, ki so jih pripravili že uveljavljeni pravni avtorji v sodelovanju z nekaj mlajšimi sodelavci, celovito obravnavajo obstoječo in morebitno bodočo zakonsko ureditev posamezne obravnavane teme, analizirajo slovensko in evropsko sodno prakso ter pravno literaturo. Na podlagi raziskovanja, ki temelji na uporabi uveljavljenih metodologij pravne znanosti, oblikujejo zaključke glede veljavnih pravil in morebitnih neustreznih rešitev ter identificirajo obstoječe pravne praznine, nato pa oblikujejo možne rešitve zaznanih problemov, ki jih je mogoče doseči bodisi z ustrezno interpretacijo obstoječih pravil bodisi z novimi zakonskimi pravili. Monografija prinaša nova spoznanja, ki so rezultat lastnega raziskovanja avtorjev, zato delo prispeva k razvoju slovenske pravne znanosti, koristilo pa bo, upava, tudi poslovni in sodni praksi.

izr. prof. dr. Ana Vlahek
doc. dr. Matija Damjan

Kazalo

Kolizijskopravno varstvo potrošnikov pri sklepanju klasičnih in elektronskih pogodb	11
<i>Jerca Kramberger Škerl</i>	
Uveljavljanje zahtevkov v primeru napake na blagu pri čezmejnem spletnem poslovanju	33
<i>Miha Berdnik, Tadeja Žefran</i>	
Prodaja digitalnih vsebin po elektronski poti	59
<i>Matija Damjan</i>	
Common EU Rules on Digital Content: Future challenges for domestic legislator	83
<i>Róbert Dobrovodský</i>	
Payday Loans in Latvia: APR	93
<i>Inese Druviete</i>	
Izbrani pravni vidiki pogodbe o računalništvu v oblaku	103
<i>Peter Grilc</i>	
Pravica do pozabe na internetu	125
<i>Gregor Dugar</i>	
Nova Direktiva o plačilnih storitvah (PSD2) in tretji ponudniki plačilnih storitev	139
<i>Kaja Batagelj, Boštjan Koritnik</i>	
Odgovornost za neodobrene plačilne transakcije pri spletnem poslovanju	159
<i>Katarina Zajc, Luka Markelj</i>	
Depozitno jamstvo za sredstva na spletnih računih v tujini	187
<i>Meta Ahtik, Mišo Drobež</i>	
Spletno reševanje potrošniških sporov	211
<i>Neža Pogorelčnik Vogrinc</i>	

Kazalo

The Disputable Scope of EU Competence to Regulate Consumer Law	223
<i>David Sehnálek</i>	
Povzetki	235
Abstracts	243
Stvarno kazalo	251